

มาตรการทางอาญากับปัญหาการก่อให้ เกิดมลพิษของ โรงงานอุตสาหกรรม

นายทรงพล พลเยี่ยม

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-235-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๗ ๖๐๔๔๘๗๔

CRIMINAL MEASURES TOWARD THE POLLUTION PROBLEM
CAUSED BY INDUSTRIAL PLANT

Mr.Songphon phonyiam

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-235-4

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ทรงพล พลเยี่ยม : มาตรการทางอาญากับปัญหาการก่อให้เกิดมลพิษของโรงงาน
อุตสาหกรรม (THE CRIMINAL MEASURES TOWARD THE POLLUTION PROBLEM
CAUSED BY INDUSTRIAL PLANT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์,
อ.ที่ปรึกษาร่วม : ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 223 หน้า. ISBN 974-584-235-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์ว่ามาตรการทางอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่
เกี่ยวข้องกับการควบคุมภาวะมลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้นมีบทบาทในลักษณะใด และมีความเหมาะสมเพียงใด
หรือไม่ หากมีการนำเอามาตรการทางอาญามาใช้บังคับกับกรณีปัญหาการก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม
ที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม

ผลของการวิจัยพบว่า มาตรการทางอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภาวะ
มลพิษทางสิ่งแวดล้อมนั้น โดยมากจะมีบทบาทในลักษณะที่เป็นมาตรการประกอบ (subsidiary measure)
ซึ่งบทบาทของมาตรการทางอาญาในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในลักษณะนี้นั้น จะไม่ครอบคลุมไปถึงการคุ้ม
ครองความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง และยังพบว่าการใช้บังคับมาตรการทางอาญากับ
ปัญหาการก่อให้เกิดมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรมในปัจจุบันยังขาดประสิทธิผล เนื่องจากข้อจำกัดใน
เรื่องหลักความรับผิดชอบทางอาญาอีกด้วย

ผู้วิจัยจึงมีความ เห็นว่าสมควรที่จะปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภาวะมลพิษทาง
สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พุทธศักราช 2535
ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทด้วยการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวให้มีการกำหนดบทบาทของมาตรการทางอาญา
และหลักความรับผิดชอบทางอาญาในการกระทำผิดทางสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และเื้ออำนวยการบังคับ
ใช้กฎหมายกับกรณีปัญหายิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C470743 : MAJOR LAW

KEY WORD: MEASURE / CRIMINAL / POLLUTION / INDUSTRIAL PLANT

SONGPHON PHONYIAM : THE CRIMINAL MEASURES TOWARD THE POLLUTION
PROBLEM CAUSED BY INDUSTRIAL PLANT. THESIS ADVOSOR :
ASSO. PROF.SUNEE MALLIKAMARL, Ph.D., CO. ADVISOR : MR.KITTPONG
KITYARAK, Ph.D. 223 pp. ISBN 974-584-235-4

This research aimed to study the measure in criminal action which has been prescribed under the law concerning control of environmental pollution; which is the role and appropriate or not, if there is no criminal measures to enforce the problem of causing environmental pollution caused by industrial plants.

The result of the research disclosed that the criminal measures as prescribed by the law concerning environmental pollution, mostly they will have the role as subsidiary measure, which the role in criminal measures to protect environment should not cover damage to environment, and it is found that crimal measure against the problem of pollution by the industrial plants is still ineffective, due to limitation in criteria in criminal offence.

The analyst considers it appropriate to revise the law concerning with control of environmental pollution, especially the enhancement and conservation of national environmental quality act, B.E.2535, which is the basic law, by revising said law to have the prescription in criminal measures and criminal offence in the offence against environment, and facilitate the enforcement of the law.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็ด้วยความกรุณาอย่างสูงของท่านรองศาสตราจารย์ ดร. สุนีย์ มัลลิกะมาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนอย่างดียิ่ง

ผู้เขียนในครั้ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่กรุณาให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนตลอดมา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังคสุวรรณ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ และท่านอาจารย์อาหาร สุขโปฏก รองปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ที่กรุณาเป็นประธานและกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์และให้ข้อคิดข้อ เสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน โดยเฉพาะคุณ เกื้อกุล พรหมเมือง คุณมุกดา สุขการค้า และคุณวิไล นิคงรัมย์ ที่ได้ให้ความสะดวกแก่ผู้เขียนในการค้นหาข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างดียิ่ง

ท้ายที่สุดผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือสนับสนุน เป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนมาตลอด โดยเฉพาะในด้านการค้นคว้าตำราภาษาต่างประเทศในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
นายทรงพล พลเยี่ยม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	16
ขอบเขตของการวิจัย.....	16
สมมติฐานของการวิจัย.....	17
วิธีดำเนินการวิจัย.....	17
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	18
บทที่ 2 แนวความคิด และ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาหามลพิษ	
อันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม.....	19
- วัตถุประสงค์และนโยบายในการใช้มาตรการทางอาญา	
ต่อปัญหาหามลพิษอันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม.....	19
- มโนภาพของอาชญากรรมกับการก่อให้เกิดมลพิษของโรงงาน	
อุตสาหกรรม.....	26
- หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมโดยทั่วไป.....	27
- ความหมายของอาชญากรรม.....	27
- ประเภทของอาชญากรรม.....	34
- ความสัมพันธ์ของอาชญากรรมกับการก่อให้เกิดมลพิษ	
ของโรงงานอุตสาหกรรม.....	41
- แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางอาญา.....	48
- หลักการและทฤษฎีว่าด้วยการลงโทษทางอาญา.....	50

	- ขอบ เขตและข้อจำกัดของการใช้โทษทางอาญา.....	64
	- ความสัมพันธ์ของแนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการลงโทษทางอาญา กับการป้องกันปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม.....	72
	- ปัญหาและอุปสรรคในการใช้มาตรการทางอาญากับปัญหาการ ก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อมของโรงงานอุตสาหกรรม.....	86
บทที่ 3	มาตรการทางอาญาในกฎหมายควบคุมมลพิษจากโรงงาน อุตสาหกรรมในต่างประเทศ.....	93
	- ประเทศญี่ปุ่น.....	93
	- สภาพทั่วไปของปัญหา.....	93
	- มาตรการทางอาญาในกฎหมายควบคุมมลพิษจาก โรงงานอุตสาหกรรมในประเทศญี่ปุ่น.....	100
	- กฎหมาย เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย.....	101
	- กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองความเสียหาย ที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม.....	103
	- กฎหมาย เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐาน คุณภาพสิ่งแวดล้อม.....	105
	- บทบาทของมาตรการทางอาญาในกฎหมายควบคุม ภาวะมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมของประเทศญี่ปุ่น.....	121
	- ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	132
	- สภาพทั่วไปของปัญหา.....	132
	- มาตรการทางอาญาในกฎหมายควบคุมมลพิษจาก โรงงานอุตสาหกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	138
	- กฎหมาย เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย.....	139
	- กฎหมาย เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐาน คุณภาพสิ่งแวดล้อม.....	140

	- บทบาทของมาตรการทางอาญาในกฎหมายควบคุม	
	ภาวะมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมของประเทศ	
	สหรัฐอเมริกา.....	158
บทที่ 4	มาตรการทางอาญาในกฎหมายควบคุมมลพิษจากโรงงาน	
	อุตสาหกรรมในประเทศไทย.....	169
	- สภาพทั่วไปของปัญหา.....	169
	- มาตรการทางอาญาในกฎหมายควบคุมมลพิษจาก	
	โรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทย.....	178
	- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	
	แห่งชาติ พุทธศักราช 2535.....	179
	- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535.....	184
	- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535.....	190
	- ประมวลกฎหมายอาญา.....	194
	- บทบาทของมาตรการทางอาญาในกฎหมายควบคุม	
	ภาวะมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมของประเทศไทย.....	197
บทที่ 5	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	209
	- ข้อเสนอสรุป.....	209
	- ข้อเสนอแนะ.....	214
	รายการอ้างอิง.....	219
	ประวัติผู้เขียน.....	223